

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 382/2016-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. júna 2016 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Mag. Jánom Čarnogurským, Advokátska kancelária Čarnogurský ULC s. r. o., Tvarožkova 5, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 16 CoKR 37/2014 z 30. novembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. marca 2016 faxom doručená a 30. marca 2016 predložením originálu doplnená sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 16 CoKR 37/2014 z 30. novembra 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Nesprávne označenie dátumu napadnutého uznesenia

„zo dňa 30.11.2016“, ktoré sťažovateľka uvádza v petite sťažnosti, ústavný súd považoval za zrejmu nesprávnosť.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je v procesnom postavení žalobkyne účastníčkou konania vedeného Okresným súdom Trenčín (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 36 Cbi 83/2014, v ktorom sa domáha určenia, že je veriteľom úpadcu [REDACTED] z titulu pohľadávok prihlásených do konkurzného konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 38 K 46/2013 súhrnnou prihláškou v celkovej sume 119 728,32 €, ktoré boli správkyňou konkurznej podstaty popreté. V označenom incidenčnom konaní okresný súd uznesením zo 4. novembra 2014 vyzval sťažovateľku podľa § 32 ods. 11 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. januára 2012 (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“), aby v lehote 15 dní od doručenia uznesenia zaplatila na účet súdu preddavok na trovy konania v sume 12 683,35 €, inak konanie zastaví. Okresný súd určil výšku preddavku podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) ako päťnásobok 1/13-iny výpočtového základu na rok 2014 (5 x 61,87 €), teda v sume 309,35 € za každú zo 41 prihlásených pohľadávok. Proti označenému uzneseniu okresného súdu sťažovateľka podala odvolanie, v ktorom namietala výšku vyrubeneho preddavku, resp. spôsob určenia jeho výpočtu. Na základe odvolania sťažovateľky krajský súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie okresného súdu ako vecne správne.

3. Sťažovateľka je presvedčená o porušení svojich označených práv napadnutým uznesením krajského súdu, ktorému vyčíta najmä „Nesprávne právne posúdenie, formalizmus a arbitrárnosť“, pričom v odôvodnení sťažnosti bližšie argumentuje:

«Súd v Uznesení KS TN uvádza podľa názoru Sťažovateľa nesprávny právny názor ohľadom charakteru poplatku, ktorý je v zmysle zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v platnom znení (ďalej len „ZKR“), povinný popierajúci veriteľ zložiť na trovy konania.

... Súd v Uznesení KS TN uvádza, že preddavok na trovy konania podľa § 32 ods. 11 ZoKR a súdny poplatok podľa zákona č. 71/1992 Zb. sú samostatné právne inštitúty, ktoré nemožno stotožniť a ani si ich pri postupe podľa § 32 ods. 11 ZoKR zamieňať.

Uvedené tvrdenie je síce pravdivé, avšak nemožno sa stotožniť so súdom nesprávnym posúdením petitu žaloby Sťažovateľa zo dňa 10. júla 2014, ktorou sa domáhal určenia popretej súhrnnej pohľadávky.

Predmetná žaloba je určovacou žalobou, predmetom ktorej je určenie existencie právneho vzťahu, v tomto prípade... existencie právneho vzťahu medzi Sťažovateľom a [REDAKOVANÉ] v podobe súhrnnej pohľadávky Sťažovateľa.

... Podľa názoru Sťažovateľa súd v Uznesení KS TN posúdil vec po právnej stránke nesprávne, keď dospel k záveru, že tu vznikla poplatková povinnosť za každú jednu zo 41 popretých pohľadávok.

Skutočnosť, že ZKR explicitne takúto procesnú situáciu neupravuje, neznamená, že je potrebné formalisticky aplikovať jeho ustanovenia. Podľa názoru Sťažovateľa by sa mala základná sadzba tarifnej odmeny za päť úkonov právnej služby podľa predmetnej Vyhlášky o odmenách a náhradách advokátov aplikovať na celú súhrnnú pohľadávku Sťažovateľa, nie na jednotlivé čiastkové pohľadávky.

Záver súdu v Uznesení KS TN, že poplatková povinnosť vzniká za každú jednu zo 41 popretých pohľadávok nemá explicitne oporu v zákone ani v judikatúre. S poukazom na uvedené je možné považovať taký záver za arbitrárny, v dôsledku čoho je aj Uznesenie KS TN arbitrárne.

... Podľa názoru Sťažovateľa došlo Uznesením KS TN k odopretiu práva Sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie a zo strany Krajského súdu v Trenčíne došlo k arbitrárnemu, formalistickému, nesprávnemu, ako aj nenáležitému výkladu zákona.

Formalizmus a arbitrárnosť vidí Sťažovateľ najmä v absolútnom a jednostrannom preferovaní formalistického výkladu ZKR, ktorý žiadnym spôsobom neustanovuje, že preddavok na trovy konania je potrebné určiť za každú jednu popretú pohľadávku, ktorá je predmetom určovacej žaloby.

... Účelom a významom incidenčnej žaloby je preukázanie a s tým spojené určenie existencie práva, bez ohľadu na jeho charakter, napríklad či ide o pohľadávku jednu alebo viac pohľadávok, ktoré v konečnom dôsledku tvoria právo jedno, teda pohľadávku súhrnnú.

... Krajský súd v Trenčíne svoje Uznesenie KS TN a v ňom uvedené právne názory ohľadom spôsobu určenia Preddavku na trovy konania dostatočne a spoľahlivo neodôvodnil, iba sa obmedzil na tvrdenie, že preddavok na trovy konania a súdny poplatok sú odlišné inštitúty.»

4. Sťažovateľka tiež poukazuje na judikatúru ústavného súdu a najvyššieho súdu, podľa ktorej sa pri rozhodovaní o trovách konania v incidenčnom spore výška tarifnej odmeny advokáta určuje podľa § 11 ods. 1 vyhlášky ako v spore s neoceniteľnou hodnotou veci. S poukazom na uvedené sťažovateľka v závere konštatuje, že *„V prípadoch, akým je právna vec Sťažovateľa, je tarifná odmena určená ako v sporoch s neoceniteľnou hodnotou veci, nakoľko Sťažovateľ sa domáha svojou žalobou určenia existencie práva, teda existencie súhrnnej pohľadávky. V takom prípade je potrebné určiť výšku preddavku v zmysle ZKR za právo, teda pohľadávku ako takú, nie za čiastkových 41 pohľadávok.*

Krajský súd v Trenčíne prostredníctvom Uznesenia KS TN v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci v podobe aplikácie nenáležitého a neprimeraného formalizmu vo vzťahu k posúdeniu charakteru určovacej žaloby a spôsobu určenia a výpočtu Preddavku na trovy konania, porušil ústavné právo Sťažovateľa na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 Ústavy SR, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo vlastniť majetok podľa čl. 20 Ústavy SR.“

5. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom rozhodol o porušení jej základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a uznesením krajského súdu sp. zn. 16 CoKR 37/2014 z 30. novembra 2015, aby napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a priznal jej úhradu trov konania v sume 363,80 €.

6. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

8. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

9. Predmetom sťažnosti je sťažovateľkou namietané porušenie jej základných práv podľa čl. 20 a čl. 46 ods. 1 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu o povinnosti sťažovateľky zložiť preddavok na trovy incidenčného konania podľa zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

10. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom

a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

11. Podstatou sťažnosti je námietka sťažovateľky o nesprávnom právnom posúdení veci krajským súdom a nedostatočnom odôvodnení spôsobu určenia preddavku na trovy konania. Sťažovateľka považuje záver krajského súdu, že preddavok na trovy konania je potrebné určiť za každú popretú pohľadávku, za arbitrárny a za výsledok formalistického výkladu ustanovení zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

12. Poukazujúc na svoju stabilizovanú judikatúru ústavný súd zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii právneho predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

13. Krajský súd napadnutým uznesením potvrdil podľa § 219 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku ako vecne správne uznesenie okresného súdu, pričom v odôvodnení napadnutého uznesenia vo vzťahu k námietkam sťažovateľky uviedol:

„Podľa § 32 ods. 1 ZoKR v znení od 1.1.2012 súd uloží navrhovateľovi a odporcovi, ktorým je popierajúci veriteľ, zložiť preddavok na trovy konania vo výške základnej sadzby tarifnej odmeny za päť úkonov právnej služby podľa osobitného predpisu. Ak navrhovateľ preddavok nezloží, súd konanie zastaví. Ak popierajúci veriteľ preddavok nezloží, súd v konaní o určenie popretej pohľadávky rozhodne, že popretie pohľadávky je neúčinné.

Preskúmaním obsahu spisu, najmä obsahu žaloby, odvolací súd zistil, že žalobca prihlásil do konkurzu vyhláseného na majetok [REDAKOVANÉ] s miestom podnikania [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], súhrnnou prihláškou nezabezpečených pohľadávok č. 1 zo dňa 5.5.2014 pod por. č. 1 až 41 pohľadávky voči dlžníkovi riadne a včas v súlade s platnou právnou úpravou v celkovej sume 119 728,32 eur. Súhrnná prihláška pohľadávok spolu so zoznamom príloh a jednotlivými prílohami bola dňa 7.5.2014 doručená žalovanej. Dňa 19.5.2014 bolo žalobcovi doručené potvrdenie správcu o zapísaní pohľadávok žalobcu do zoznamu pohľadávok po poradovými číslami 54 až 94. Dňa 10.6.2014 bolo žalobcovi doručené oznámenie zo dňa 6.6.2014, ktorým žalovaná ako správca poprela pohľadávky pod poradovým číslom 54 až 94 prihlásené prihláškou v celkovej sume 119 728,32 eur. Dňa 11.7.2014 bola Okresnému súdu Trenčín doručená žaloba žalobcu proti správkyni o určenie popretých pohľadávok, v ktorej sa žalobca domáha určenia všetkých popretých pohľadávok a takto svoje nároky vyjadril aj petite žaloby.

Argumentácia žalobcu o tom, že povinnosť zložiť preddavok na trovy konania podľa § 32 ods. 11 ZoKR by sa mala aplikovať na celú pohľadávku žalobcu, nie na jednotlivé čiastkové pohľadávky, vo výške 309,35 eur predstavujúcej základnú sadzbu tarifnej odmeny za päť úkonov právnej služby podľa vyhlášky o odmenách a náhradách advokátov, pretože v tomto konaní sa žalobca domáha určenia práva formou určovacej žaloby, nemá oporu v zákone, jeho aplikácii a ani výklade. Pokiaľ žalobca tvrdil, že svojho práva sa domáha formou určovacej žaloby a preto má byť súdny poplatok vyrubený vo výške 309,35 eur, odvolací súd uvádza, že preddavok na trovy konania podľa § 32 ods. 11 ZoKR a súdny poplatok podľa zákona č. 71/1992 Zb. sú samostatné právne inštitúty, ktoré nemožno stotožniť a ani si ich pri postupe podľa § 32 ods. 11 ZoKR zamieňať. Je pochybné, že žalobca prihlásil do konkurzu na majetok úpadcu 41 pohľadávok súhrnnou prihláškou poradové číslo 1 zo dňa 5.5.2014, ktoré predstavovali spolu sumu 119 728,32 eur.

Pri každej pohľadávke uviedol právny dôvod vzniku, istinu, úroky z omeškania a jej celkovú sumu. Údaje súhrnnej prihlášky obsahujúce meno, priezvisko a bydlisko alebo názov a sídlo veriteľa, meno, priezvisko a bydlisko alebo názov a sídlo úpadcu, poradie uspokojovania pohľadávky zo všeobecnej podstaty si uviedol žalobca tak, že sa týkali všetkých prihlásených pohľadávok. Správkyňa poprela všetky pohľadávky prihlásené súhrnnou prihláškou čo do právneho dôvodu, výšky, poradia a vymáhateľnosti z dôvodov, ktoré žalobcovi oznámila podaním zo dňa 6.6.2014. Žalobca oznámenie prevzal dňa 10.6.2014. Popretiu 41 pohľadávok zodpovedá aj petit podanej žaloby žalobcu, ktorá bola súdu prvého stupňa doručená dňa 11.7.2014. Ak žalobca prihlásil do konkurzu na majetok úpadcu 41 pohľadávok, pričom prihlášky pohľadávok majú podobu súhrnnej prihlášky podľa § 25 vyhlášky č. 665/2005 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona

. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov za použitia tlačíva na podávanie prihlášok uvedeného v prílohe č. 5 tejto vyhlášky, nemožno ustáliť, že pre účely určenia výšky preddavku na trovy konania podľa § 32 ods. 11 ZoKR sa žalobca domáha žalobou na súde určenia popretej pohľadávky v celkovej sume 119 728,32 eur. Zákonnou podmienkou na to, aby súd rozhodoval o podanej žalobe žalobcu je v danom prípade, aby žalobca zaplatil preddavok na trovy incidenčného konania, ktorého predmetom je určenie 41 pohľadávok v rozsahu, v akom sú tieto pohľadávky sporné. Žalobou o určenie pohľadávok uplatnil žalobca svoje právo pri každej pohľadávke samostatne.

... Výkladom ustanovenia § 32 ods. 11 ZoKR dospel odvolací súd k názoru, že v danom spore súd prvého stupňa postupoval v súlade s citovaným zákonným ustanovením, keď žalobcovi uložil povinnosť zložiť preddavok na trovy konania. V prípade, že preddavok na trovy konania nezloží žalobca (navrhovateľ), nastáva následok zastavenia konania.“

14. S prihliadnutím na odôvodnenie napadnutého uznesenia je ústavný súd toho názoru, že nie je žiadna spojitosť medzi sťažnosťou napadnutým uznesením krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie a nadväzne na to ani práva vlastníť majetok, lebo predmetným uznesením k zásahu do označených práv dôjsť nemohlo. Ústavný súd

poznamenáva, že sa analogickými sťažnosťami už v minulosti zaoberal (napr. v konaniach vedených pod sp. zn. II. ÚS 129/2012, II. ÚS 135/2012, IV. ÚS 145/2013, I. ÚS 420/2013), pričom na výsledky týchto konaní a právne názory v nich vyslovené pri posudzovaní aktuálnej sťažnosti prihliadol.

15. Samotné vydanie uznesenia okresného súdu o povinnosti sťažovateľky zložiť preddavok na trovy konania ani nadobudnutie jeho právoplatnosti v spojení s napadnutým uznesením krajského súdu nemá bez ďalšieho za následok odopretie práva na spravodlivé súdne konanie, resp. práva na prístup k súdu. K namietaným dôsledkom by totiž mohlo dôjsť až prípadným vydaním uznesenia o zastavení konania podľa § 32 ods. 11 druhej vety zákona o konkurze a reštrukturalizácii, podľa ktorého ak navrhovateľ preddavok nezloží, súd konanie zastaví.

16. Ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zistil, že uznesením z 23. mája 2016 bolo predmetné incidenčné konanie zastavené z dôvodu nezloženia preddavku na trovy konania sťažovateľkou.

17. Proti uzneseniu o zastavení konania je prípustné odvolanie a vo vzťahu voči prípadnému nepriaznivému potvrdzujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu prichádza do úvahy aj podanie dovolania, ktorého prípustnosť by sa mohla opierať o ustanovenie § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. Sťažovateľka bude mať možnosť v rámci odvolacieho konania, prípadne dovolacieho konania proti uzneseniu okresného súdu o zastavení konania uplatňovať všetky tie zásadné námietky, ktoré sú obsahom sťažnosti podanej ústavnému súdu. Všeobecné súdy budú mať možnosť posúdiť, či prípadné zastavenie konania pre nezaplatenie preddavku na trovy konania je v danom prípade zlučiteľné s tými základnými právami, porušenie ktorých sťažovateľka v sťažnosti namieta.

18. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti a vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ďalšími nárokmi sťažovateľky na ochranu ústavnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. júna 2016